

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Vysočina se vyznačuje nízkou hustotou osídlení, značným počtem převážně malých obcí a nižším podílem městského obyvatelstva.
- Počet obyvatel kraje v posledních letech klesá zejména vlivem migračního úbytku. Lidé nejčastěji opouštějí okres Třebíč.
- Vzdor nárůstu migrace ze zahraničí žije na Vysočině relativně málo cizinců.
- Počet narozených dětí zůstává relativně vysoký, stejně jako průměrný věk matky při narození. Podíl dětí narozených mimo manželství se stále zvyšuje, ve srovnání s velkou většinou krajů České republiky však zůstává poměrně nízký.
- Úmrtnost na Vysočině zůstává relativně nízká, hlavními příčinami úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy a novotvary.
- Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk. Nejmladším okresem kraje je Jihlavsko, nejstarším dlouhodobě okres Pelhřimov.
- Mírně roste naděje dožití při narození, která v mezikrajském srovnání patří k nejvyšším.
- Počet sňatků v posledních letech rostl, muži i ženy však do manželství vstupovali ve vyšším věku.
- Počet rozvodů zůstává relativně nízký, nejčastěji se na Vysočině rozvádějí manželské páry ve věku 40 až 49 let.
- Vysočina se vyznačuje nízkou mírou potratovosti.

Sociální vývoj

- Na Vysočině se projevoval růst počtu zaměstnaných a úbytek nezaměstnaných osob. Rostla míra ekonomické aktivity a míra zaměstnanosti.
- Vysočina se vyznačuje relativně vysokým podílem zaměstnaných v primárním sektoru a nižší zaměstnaností v sektoru terciárním.
- Na celkové zaměstnanosti se nejvíce podíleli zaměstnanci. Počet zaměstnavatelů značně poklesl.
- Nezaměstnanost na Vysočině se od roku 2014 snižovala. Její pokles byl výraznější u žen než u mužů.
- Dlouhodobá nezaměstnanost zůstává problémem především v trebičském okrese.
- Počet volných pracovních míst se v kraji zvýšil.
- Zvýšil se počet zaměstnanců, vzrostla průměrná měsíční mzda, která ale stále zaostává za republikovou úrovní. Medián mezd u žen patří k nejnižším v České republice.
- Reálná mzda na Vysočině vzrostla.
- Výrazně poklesly dávky státní sociální podpory.
- Důchodců na Vysočině přibývá, převládají mezi nimi ženy.

- Průměrná výše starobního důchodu je na Vysočině v mezikrajském srovnání třetí nejnižší. Podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu poklesl.
- Dále přibýlo předčasných důchodů. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodů je na Vysočině ze všech krajů nejvyšší.
- Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký. O něco přibýlo žáků základních škol, stále mírně ubývá studentů středních škol.
- Snížil se počet studentů vyšších odborných škol i vysokých škol. Velká většina vysokoškoláků studuje mimo území kraje.
- Vysočina se dlouhodobě vyznačuje nízkou úrovní kriminality, vzrostl však počet dopravních nehod.

Ekonomický vývoj

- V regionálním hrubém domácím produktu se Vysočina řadí na deváté místo mezi kraji. Zemědělství, lesní hospodářství a rybolov mají v kraji relativně nejvyšší podíl na hrubé přidané hodnotě.
- Intenzita výzkumu a vývoje na Vysočině v posledních letech poklesla, vědu a výzkum financoval téměř výhradně podnikatelský sektor. K internetu je na Vysočině připojeno 70 % domácností.
- Pro Vysočinu je typický menší počet registrovaných ekonomických subjektů a nízká podnikatelská aktivita. Nejvíce subjektů se v kraji zabývá obchodem a opravami motorových vozidel.
- Zemědělská produkce v kraji vzrostla, když rychlejší byl růst rostlinné produkce.
- Vlivem nižšího hektarového výnosu se v kraji snížila sklizeň obilovin.
- Vysočina je v rámci republiky klíčovou bramborářskou oblastí. Z kraje pochází více než třetina sklizených brambor.
- Poklesly stavy skotu i prasat, početní stavy drůbeže kolísaly. Vzdor tomu však Vysočina zůstává významným producentem masa.
- Dominantní dřevinou v lesích Vysočiny je smrk ztepilý, v posledních letech však postižený kůrovcovou kalamitou, v jejímž důsledku prudce vzrostl objem nahodilé hmyzové těžby.
- V průmyslových podnicích kraje vzrostl počet zaměstnanců i výše tržeb jen relativně mírně. Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.
- Vzrostla stavební výroba, mírně se zvýšil i počet vydaných stavebních povolení. Výrazně vzrostla předpokládaná hodnota staveb.
- Zvýšil se počet dokončených i zahájených bytů.
- V hromadných ubytovacích zařízeních na Vysočině přibýlo zahraničních hostů. Nejčastějšími zahraničními návštěvníky kraje jsou občané Slovenska a Německa.

Životní prostředí

- Na Vysočině se dlouhodobě snižuje výměra zemědělské i orné půdy. Podíl ekologicky obhospodařované půdy je v kraji nízký.
- Na území kraje se nachází dvě velkoplošná a téměř dvě stovky maloplošných chráněných území, jejichž výměra v roce 2017 představovala necelou desetinu rozlohy kraje.

- Spotřeba vody na Vysočině mírně vzrostla, výraznější byl nárůst sazby za vodné a stočné. Podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod stagnoval.
- Lví podíl na emisích mají v kraji malé stacionární a zvláště mobilní zdroje znečišťování.
- Kraj se dlouhodobě vyznačuje jedněmi z nejnižších emisí oxidů dusíku, jejichž výši ovlivňuje především doprava.
- Produkce komunálního odpadu v kraji se zvýšila, naproti tomu produkce podnikového odpadu se snížila. Třídění komunálního odpadu je na Vysočině na poměrně dobré úrovni.
- Většina investic na ochranu životního prostředí byla na Vysočině určena na nakládání s odpadními vodami. Neinvestiční výdaje směřovaly především do nakládání s odpady.